



Förhandsprövning av nättariffer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2008/09:141 om förhandsprövning av nättariffer. I propositionen föreslås ändringar i ellagen (1997:857) som innebär att det ska göras en förhandsprövning av tarifferna för överföring av el och anslutning till en ledning eller ett ledningsnät. Förhandsprövningen ska ske genom att en intäktsram fastställs i förväg. Med intäktsram avses de samlade intäkterna som en koncessionshavare högst får ha under en tillsynsperiod. Den första tillsynsperioden ska inledas den 1 januari 2012. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2010 respektive den 1 januari 2012. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna, dock med den ändringen att 1 kap. 5 a § ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	6
Propositionen	6
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förhandsprövning av nättariffer

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857), dock med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet avseende 1 kap. 5 a § bestäms till den 1 januari 2010. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2008/09:141.

Stockholm den 26 maj 2009

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Tomas Eneroth (s), Björn Hamilton (m), Hans Rothenberg (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Jan Andersson (c), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Marie Weibull Kornias (m), Karin Åström (s), Mikael Oscarsson (kd), Staffan Anger (m), Kent Persson (v), Liselott Hagberg (fp), Per Bolund (mp), Cecilie Tenfjord-Toftby (m) och Renée Jeryd (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas proposition 2008/09:141 om förhandsprövning av nättariffer. I propositionen föreslås ändringar i ellagen (1997:857). Lagförslaget återges i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Vid omregleringen av den svenska elmarknaden den 1 januari 1996 behölls den svenska traditionen med fri prissättning, där nätföretagen sätter sina tariffer efter vissa generella riktlinjer. Nättarifferna fastställs således inte av tillsynsmyndigheten i förväg utan myndigheten prövar först i efterhand om dessa är skäliga. Med nättariffer avses enligt 1 kap. 5 § ellagen (1997:857) avgifter och övriga villkor för överföring av el och för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät.

Enligt gällande regelverk ska skälighetsbedömningen av nättariffer inrikta sig på nätkoncessionshavarens samlade prestation. Nättariffer ska, enligt 4 kap. 1 § första stycket ellagen, vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna för att bedriva nätverksamhet, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Det innebär att prövningen av skäligheten i nätföretagens samlade intäkter inte i första hand ska utgå från nätföretagens kostnader utan i stället från bedömningen av nätföretagens prestation och huruvida företagens intäkter står i rimlig proportion till prestationen. Vidare fastställs i nuvarande 4 kap. 1 § tredje och fjärde styckena ellagen vissa huvudprinciper för utformningen av nättariffer för överföring av el och för anslutning.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphörande av direktiv 96/92/EG (elmarknadsdirektivet) antogs i juni 2003 och skulle genomföras i nationell lagstiftning senast den 1 juli 2004. I elmarknadsdirektivet stadgas gemensamma regler för produktion, överföring, distribution och leverans av el. I propositionen om genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas, m.m. (prop. 2004/05:62), vilken riksdagen behandlade våren 2005 (bet. 2004/05:NU14), lämnade regeringen förslag till genomförandet av elmarknadsdirektivet. Dessa ändringar trädde i kraft den 1 juli 2005. Regeringen uttalade i nyssnämnda proposition även att förslaget behövde kompletteras med bestämmelser av innebörden att tillsynsmyndigheten ska göra en förhandsprövning av tariffer för överföring av el för att det inte skulle råda någon

tvekan om att den svenska lagstiftningen uppfyllde kraven i direktivet. I artikel 23.2 a i elmarknadsdirektivet uppställs krav på att en tillsynsmyndighet ska ansvara för att på förhand fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributions-tariffer. I mars 2006 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare (dir. 2006:39) som bl.a. skulle hantera denna fråga. Utredningen, som antog namnet Energinätsutredningen, överlämnade delbetänkandet om förhandsprövning av nättariffer m.m. (SOU 2007:99) i december 2007. Betänkandet har därefter remissbehandlats. Regeringen inhämtade i februari 2009 Lagrådets yttrande över det aktuella lagförslaget. Regeringen har i den proposition som förelagts riksdagen i huvudsak följt Lagrådets synpunkter.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i ellagen, dock med ändringen att 1 kap. 5 a § ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Propositionen

I propositionen föreslås ändringar i ellagen (1997:857) som innebär att det ska göras en förhandsprövning av tarifferna för överföring av el och anslutning till en ledning eller ett ledningsnät. Enligt förslaget ska förhandsprövningen ske genom att de samlade intäkterna som en nätkoncessionshavare högst får uppbära genom nättariffer under en tillsynsperiod – en intäktsram – fastställs i förväg. Förslaget innebär även att en tydlig åtskillnad görs mellan bestämmelserna om hur nätföretagen ska utforma kundernas nättariffer och bestämmelserna om intäktsramen, där de förstnämnda bestämmelserna i huvudsak lämnas oförändrade.

En intäktsram ska täcka skäligena kostnader för att bedriva nätverksamheten och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbasen). När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Därtill finns särskilda bestämmelser om beräkning av skäligena kostnader och beräkning av en rimlig avkastning. Vidare inrymmer förslaget särskilda bestämmelser om fastställande av intäktsramar för en nätkoncessionshavarens intäkter från olika nät i form av lokalnät, regionnät och stamnät.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår och inledas vid samma tidpunkt för samtliga nätkoncessionshavare. Frågor om intäktsramen ska, förutom när det gäller intäkter från en stamledning, prövas av nätmyndigheten. Sedan den 1 januari 2008 är Energimarknadsinspektionen nätmyndighet. När det gäller stamnätet ska regeringen, efter förslag från nätmyndigheten, fatta beslut om intäktsramen. Som underlag för prövning vid nätmyndigheten ska en nätkoncessionshavare lämna in förslag till intäktsram tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Myndigheten ska meddela nätkoncessionshavarna sitt beslut om intäktsramen senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

En intäktsram ska kunna omprövas och ändras såväl under som efter en tillsynsperiod. För att undvika onödiga variationer i kundernas nättariffer möjliggörs även för nätföretagen att ansöka om att intäkterna ska periodiseras, dvs. delas upp på två eller flera tillsynsperioder. Om en nätkoncessions-

havares intäkter avviker från intäktsramen, ska detta påverka ramen för den påföljande tillsynsperioden. Därtill ska ett särskilt överdebiteringstilllägg komma om intäkterna överstiger intäktsramen med mer än 5 %.

Om det sker en överlåtelse av en nätkoncession under en tillsynsperiod ska den fastställda intäktsramen fortsätta att gälla för övertagaren av koncessionen. Vid en överlåtelse av en av flera nätkoncessioner med en gemensam intäktsram ska överlåtaren och övertagaren fördela intäktsramen proportionerligt i förhållande till hur stor del av kapitalbasen som överlåts. Fördelningen ska även godkännas före överlåtelsen. Det som gäller vid överlåtelse av nätkoncession ska i relevanta delar även gälla vid ändring av koncessionsgränser.

I propositionen föreslås även att bestämmelserna om nättariffer för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät ska förtydligas så att det uttryckligen framgår att en sådan tariff ska utformas så att nätkoncessionshavarens skäligena kostnader för anslutningen täcks. Därigenom kommer de principer som redan gäller för skälighetsbedömning att tydligare komma till uttryck.

Enligt förslaget ska den första tillsynsperioden påbörjas den 1 januari 2012, vilket innebär att det första fastställelsebeslutet ska meddelas senast den 31 oktober 2011. Regeringen föreslår därför att de nya bestämmelserna om nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten, insamling av uppgifter och överklagande ska träda i kraft den 1 januari 2010. Övriga bestämmelser ska träda i kraft den 1 januari 2012. För nättariffer som avser tiden före den 1 januari 2012 ska äldre föreskrifter fortfarande gälla.

Utskottets ställningstagande

Förslagen i propositionen innebär att det ska göras en förhandsprövning av tarifferna för överföring av el och för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät. Förhandsprövningen ska ske genom att en intäktsram fastställs i förväg, och intäktsramen ska täcka skäligena kostnader och ge en rimlig avkastning till nätföretagen. Förändringen ska gälla fr.o.m. den 1 januari 2012.

Utskottet har inget att invända mot de förslag som förelagts riksdagen och de överväganden som görs i propositionen. När det gäller föreslagna datum för ikraftträdandet kan det dock, enligt utskottets uppfattning, vara lämpligt att bestämmelsen om definitionen av intäktsram (1 kap. 5 a §) träder i kraft vid samma tidpunkt som bestämmelserna om fastställande av en intäktsram (5 kap.). Det innebär att förstnämnda bestämmelse bör träda i kraft den 1 januari 2010, och inte den 1 januari 2012 som föreslagits i propositionen.

Utskottet har i samband med beredningen av ärendet noterat att EU-kommissionen väckt talan mot Sverige vid EG-domstolen, och bl.a. gjort gällande att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt elmarknadsdirektivet (2003/54/EG) genom att inte i enlighet med artikel 23.2 a i direktivet ålägga tillsynsmyndigheten ansvar för att på förhand godkänna

nättarifferna eller i vart fall metoderna för deras beräkning. Som nämns i propositionen har Sverige motsatt sig denna talan. Utskottet kan konstatera att riksdagen i samband med tidigare beslut om genomförandet av elmarknadsdirektivet i svensk lagstiftning (prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14) valde att införa en ordning där metoden för tariffsättning angavs direkt i lagstiftningen. Genom det förslag som nu framlagts bör, enligt utskottets uppfattning, eventuella kvarvarande tveksamheter när det gäller uppfyllandet av elmarknadsdirektivets krav i detta avseende undanröjas.

Med det anförda tillstyrker utskottet de föreslagna ändringarna i ellagen, dock med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet avseende 1 kap. 5 a § bestäms till den 1 januari 2010.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:141 Förhandsprövning av nättariffer:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 4 kap. 4 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 12 och 16 §§, 4 kap. 1, 3, 5, 8 och 9 §§, 12 kap. 2 § och 13 kap. 5 § samt rubrikerna närmast före 4 kap. 3 § och 4 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 4 a och 5 a §§ och 4 kap. 9 a §, ett nytt kapitel, 5 kap., samt närmast före 4 kap. 5, 9 och 9 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 a §

Med stamledning avses en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller mer.

Med regionledning avses en ledning som omfattas av en nätkoncession för linje och där spänningen understiger 220 kilovolt.

5 a §

Med intäktsram avses i denna lag de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära genom nättariffer under en tillsynsperiod.

2 kap.

12 §

Gränserna för en nätkoncession för område får ändras av nätmyndigheten, om det behövs för en ändamålsenlig nätverksamhet och det kan ske utan synnerlig olägenhet för koncessionshavaren.

I 5 kap. 25 och 27 §§ finns bestämmelser om fördelning av intäktsramen vid ändring av koncessionsgränser.

16 §¹

En nätkoncession får inte överlåtas utan tillstånd av regeringen. Regeringen får bemyndiga nätmyndigheten att pröva frågor om överlåtelse av nätkoncession som inte avser en utlandsförbindelse.

¹ Senaste lydelse 2004:876.

Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av nätkoncession *skall* 10 § tillämpas. Detsamma gäller vid prövning av en ansökan om nätkoncession i anledning av återkallelse av en nätkoncession enligt 18 § första stycket 2 eller 3.

Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av nätkoncession *ska* 10 § tillämpas. Detsamma gäller vid prövning av en ansökan om nätkoncession i anledning av återkallelse av en nätkoncession enligt 18 § första stycket 2 eller 3.

Om en intäktsram vid överlåtelsen ska fördelas enligt 5 kap. 25 § andra stycket, får tillstånd till överlåtelse inte lämnas om inte fördelningen har godkänts enligt 26 § första stycket samma kapitel.

4 kap.

1 §²

Nättariffer skall vara utformade så, att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten.

Nättariffer skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Nättariffer *ska* vara objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av nättariffer för överföring av el skall särskilt beaktas antalet anslutningspunkter, anslutningspunkternas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt och kostnaderna för överliggande nät samt kvaliteten på överföringen av el.

Vid utformandet av nättariff för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät skall särskilt beaktas anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyn-digheten får meddela närmare föreskrifter om utformningen av nättariffer.

I 5 kap. finns bestämmelser om fastställande av intäktsram.

² Senaste lydelse 2005:404.

Särskilt om nättariffer för område **Särskilt om nättariffer för överföring av el för område**

3 §³

Nättariffer för *område*, utom *engångsavgift för anslutning*, får inte utformas med hänsyn till var inom området en anslutning är belägen.

Om ett eller flera områden slås samman helt eller delvis *skall* en enhetlig nättariff för det nya området börja tillämpas senast tre år efter sammanslagningen.

Nättariffer för *överföring av el för område* får inte utformas med hänsyn till var inom området en anslutning är belägen.

Om ett eller flera områden slås samman helt eller delvis *ska* en enhetlig nättariff för det nya området börja tillämpas senast tre år efter sammanslagningen.

4 §

Vid skälighetsbedömningen av en nättariff skall nättariffen för varje område bedömas för sig.

Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § har medgivit att flera nätkoncessioner för område får redovisas samlat, skall dock dessa vid skälighetsbedömningen anses utgöra ett område.

Särskilt om nättariffer för linje **Särskilt om nättariffer för överföring av el för linje**

*Regionledning*5 §⁴

På en *ledning som omfattas av en nätkoncession för linje och där spänningen understiger 220 kilovolt (regionledning)*, får inte nättariffen, utom *engångsavgift för anslutning*, på varje spänningsnivå utformas med hänsyn till var en uttagspunkt är belägen i förhållande till ledningens anslutning till annan nätkoncessionshavares ledning som omfattas av nätkoncession för linje.

Tillstånd till avvikelse från vad som anges i första stycket får meddelas i enlighet med 6 §.

På en *regionledning* får inte nättariffen för *överföring av el* på varje spänningsnivå utformas med hänsyn till var en uttagspunkt är belägen i förhållande till ledningens anslutning till en annan nätkoncessionshavares ledning som omfattas av nätkoncession för linje.

³ Senaste lydelse 1998:1651.

⁴ Senaste lydelse 2002:653.

Nättariffen för en elektrisk anläggning som tar ut el direkt från en transformator på en regionledning *skall* utformas med utgångspunkt i nättariffen för spänningsnivån omedelbart före transformatorn med ett skäligt tillägg för nedtransformeringen.

Nättariffen för en elektrisk anläggning som tar ut el direkt från en transformator på en regionledning *ska* utformas med utgångspunkt i nättariffen för spänningsnivån omedelbart före transformatorn med ett skäligt tillägg för nedtransformeringen.

8 §⁵

Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en regionledning skall de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen bedömas samlat inom varje normalt spänningsintervall för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet.

Den del av de beräknade kostnaderna som utgörs av betalning för överföring på stamnätet och andra regionledningar *skall dock bedömas samlat endast för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar inom en och samma region.*

På en regionledning ska inom varje normalt spänningsintervall nättariffen utformas utifrån nätkoncessionshavarens kostnader för samtliga regionledningar i hela landet som kan hänföras till respektive spänningsintervall.

Den del av de beräknade kostnaderna som utgörs av betalning för överföring på stamnätet och andra regionledningar *ska dock beaktas samlat endast för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar inom en och samma region.*

Stamledning

9 §⁶

Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller däröver (stamledning) skall de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen bedömas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna. Tariffen får dock utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens

På en stamledning får nättariffen för överföring av el utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens ledningsnät en anslutningspunkt är belägen.

⁵ Senaste lydelse 2002:653.

⁶ Senaste lydelse 2003:117.

ledningsnät en anslutningspunkt är belägen.

Om en sådan föreskrift som avses i 2 § andra stycket har meddelats skall, i fråga om de utlandsförbindelser som omfattas av föreskriften, de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen omfattas av den skälighetsbedömning som görs enligt första stycket avseende nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet.

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket skall den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses ingå i nätverksamheten.

Om nätkoncessionshavaren deltar i europeiskt samarbete, som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, skall verksamheten anses ingå i nätverksamheten.

Särskilt om nättariffer för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät

9 a §

En nättariff för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät ska utformas så att nätkoncessionshavarens skäligena kostnader för anslutningen täcks. Anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten ska särskilt beaktas.

5 kap. Nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten

Skälighetsbedömning av nätkoncessionshavares intäkter

Fastställande av en intäktsram

1 §

En intäktsram ska fastställas i förväg för varje tillsynsperiod.

I 22–24 §§ finns särskilda bestämmelser om fastställande av intäktsramar för en nätkoncessionshavares intäkter från olika nät.

2 §

En nätkoncessionshavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget.

3 §

Beslut om fastställande av intäktsramen ska meddelas senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen.

4 §

En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

5 §

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från det som sägs i 3 § första stycket och 4 § när det gäller intäkter från stamledning.

Beräkning av intäktsramens storlek

6 §

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

7 §

När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen.

Vid bedömningen enligt första stycket ska ett avbrott i överföringen av el beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 §.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten.

Särskilt om beräkning av skäliga kostnader i nätverksamheten

8 §

Som skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar.

Kostnad för avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ska inte anses vara en skälig kostnad enligt första stycket.

Särskilt om beräkning av en rimlig avkastning

9 §

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden.

En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om hur kapitalbasen ska beräknas.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

10 §

På ansökan av nätkoncessionshavaren om omprövning kan den beslutande myndigheten ändra en fastställd intäktsram under tillsynsperioden, om det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av intäktsramen vid en omprövning enligt 12 § eller om det annars finns särskilda skäl.

En ansökan om omprövning enligt första stycket ska lämnas in till nätmyndigheten. Ansökan ska handläggas skyndsamt.

11 §

Den beslutande myndigheten ska ändra en fastställd intäktsram under tillsynsperioden om

1. den nätkoncessionshavare som beslutet gäller har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter som i mer än ringa omfattning har inverkat på intäktsramens storlek,

2. beslutet har fattats på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta i mer än ringa omfattning har inverkat på intäktsramens storlek, eller

3. det annars finns särskilda skäl.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

12 §

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka om att intäktsramen för perioden ska ökas.

En ansökan enligt första stycket ska lämnas in till nätmyndigheten. Ansökan ska handläggas skyndsamt.

13 §

Den beslutande myndigheten ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl för anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa.

Om det inte finns särskilda hinder, ska ett beslut i frågan om ändring av intäktsramen meddelas senast tio månader efter tillsynsperiodens slut. Om den beslutande myndigheten avser att meddela beslut vid en senare tidpunkt, ska nätkoncessionshavaren underättas om det inom den nämnda tiden. Har en sådan underrättelse inte skett får myndigheten inte meddela ett omprövningsbeslut som är till nackdel för nätkoncessionshavaren.

14 §

Vid omprövning enligt 12 eller 13 § ska den beslutande myndigheten kontrollera om de antagan-

den som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt vid fastställandet av intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande.

Omprövning under eller efter tillsynsperioden

15 §

Om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram för en nätkoncessionshavare och grunden för ändring av det beslutet är tillämplig även för en annan nätkoncessionshavare, ska den beslutande myndigheten, efter ansökan av den senare nätkoncessionshavaren, ompröva det beslut om intäktsram som gäller för denne.

En ansökan om omprövning ska ha kommit in till nätmyndigheten inom tre månader efter det att domstolens avgörande vunnit laga kraft.

16 §

Den beslutande myndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsramen för en tillsynsperiod, om myndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har beslutat om ändring i fråga om en tidigare tillsynsperiod och det avgörandet har vunnit laga kraft.

Periodisering

17 §

Om det finns särskilda skäl, får den beslutande myndigheten på ansökan av en nätkoncessions-

havare medge att delar av intäkter under tillsynsperioden tas med i intäktsredovisningen först för senare perioder.

En ansökan enligt första stycket ska ha kommit in till nätmyndigheten senast tre månader efter den tillsynsperiod då intäkterna uppkommit.

Beslutande myndighet m.m.

18 §

Nätmyndigheten är beslutande myndighet enligt 3, 10–13 och 15–17 §§. När det gäller intäkter från en stamledning är dock regeringen beslutande myndighet.

Nätmyndigheten ska lämna förslag till beslut som rör intäktsramen för en stamledning till regeringen för prövning. Regeringen ska förkasta eller godta förslaget.

Regeringens beslut ska offentliggöras. Nätmyndighetens förslag ska framgå av beslutet.

19 §

Ett beslut av nätmyndigheten enligt 3, 11–13, 15 och 16 §§ ska gälla utan hinder av att det överklagas.

Avvikelse från intäktsramen

20 §

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter genom nättariffer under tillsynsperioden har avvikit från intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden.

21 §

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter genom nättariffer

under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska ett överdebiteringstillägg beräknat enligt andra stycket minska intäktsramen för den påföljande tillsynsperioden.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av nätkoncessionshavarens samlade intäkter genom nättariffer som överstiger intäktsramen. Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av femton procentenheter.

Särskilt om intäkter från olika nät

Intäkter från ett ledningsnät inom ett område

22 §

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig.

Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § har medgivit att flera nätkoncessioner för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

Intäkter från regionledning

23 §

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från en regionledning ska intäktsramen fastställas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet.

Intäkter från stamledning

24 §

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från en stamledning ska intäktsramen fastställas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna.

Om en sådan föreskrift som avses i 4 kap. 2 § andra stycket har meddelats, ska dock intäkterna från de berörda utlandsförbindelserna omfattas av den intäktsram som fastställs enligt första stycket.

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket, ska den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses ingå i nätverksamheten.

Om nätkoncessionshavaren deltar i europeiskt samarbete, som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska verksamheten anses ingå i nätverksamheten.

**Överlåtelse av nätkoncession
m.m.**

25 §

Om en nätkoncessionshavare under en tillsynsperiod överlåter en nätkoncession, ska den fastställda intäktsramen enligt 1 § fortsätta att gälla för övertagaren av koncessionen. Övertagaren träder även i övrigt i överlåtarens ställe när det gäller tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel på nätkoncessionen.

Om en intäktsram har fastställts för den överlåtna nätkoncessionen tillsammans med annan nät-

koncession, ska överlåtaren och övertagaren fördela intäktsramen proportionerligt i förhållande till hur stor del av kapitalbasen som överlåtits. Motsvarande gäller för intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen samt överdebiteringstillägg. Om det finns särskilda skäl, får fördelningen göras på ett annat sätt.

26 §

En fördelning enligt 25 § andra stycket ska godkännas före överlåtelsen. Fråga om godkännande prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen enligt 2 kap. 16 § har bemyndigat att pröva frågan om överlåtelse av nätkoncessionen.

Ett förslag till fördelning ska lämnas in till myndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Frågan om godkännande av förslaget ska handläggas skyndsamt.

27 §

Det som sägs om överlåtelse av nätkoncession i 25 § andra stycket gäller i tillämpliga delar vid beslut om ändring av koncessionsgränser enligt 2 kap. 12 §.

Nätmyndigheten beslutar om fördelningen av intäktsramen vid ändring av koncessionsgränser.

Insamling av uppgifter

28 §

En nätkoncessionshavare ska till nätmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att meddela beslut enligt 11, 13, 16 och 27 §§.

12 kap.**2 §⁷**

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

Ett beslut enligt första stycket gäller omedelbart.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela föreskrifter om insamling av de uppgifter som behövs för bedömning av nättariffers skälighet.

13 kap.**5 §⁸**

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3, 6–8, 9 b, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§, 8 kap. 4 a § samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3, 6–8, 9 b, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§, 5 kap. 3, 11–13, 15–17, 26 och 27 §§, 8 kap. 4 a § samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 i fråga om 5 kap., 12 kap. 2 § och 13 kap. 5 § samt i övrigt den 1 januari 2012.
2. Den första tillsynsperioden enligt 5 kap. 1 § börjar den 1 januari 2012.
3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för nättariffer som avser tid före den 1 januari 2012.

⁷ Senaste lydelse 2006:926. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

⁸ Senaste lydelse 2005:1110.